

tota una serie de peus, que conserven per reproducció la color característica del pi pare, el del bosc de «Can Vilar». Afermant-se doncs i trametent-se aquest caràcter per la generació deu haver esdevingut hereditari, i per tant, es deu considerar els nous peus nascuts amb tal modificació, i en els que d'aquests es puguin derivar com un *defecte constitucional per herència*.

Ara bé, essent la modificació de color un caràcter tant fixo que passa a hereditari per la generació, com ho demostren palesament les plantacions fetes a Olsinelles; es pot considerar com suficient per a establir una varietat nova. I a fi de conservar la significació característica que li donà la denominació popular, proposem que se'n digui *florida*. Per tant científicament correspon al «pi florit del bosc de Can Vilar de Vallgorguina,» i als que d'ell s'han derivat, i als que a l'avenir s'en derivin, d'un i altres, mentres servin la coloració típica del primer, el nom tècnic:

Pinus pinea L., var. *florida* de Barn., nova var.

Sarrià, Octubre, 1915.

Lepidòpters nous per la fauna Catalana,

pertanyents a les famílies

Geometrídae - Nolídae - Cymbídae - Arctíidae

Zygaenídae - Psychídae - Aegeríidae,

PER

IGNASI DE SAGARRA

El present treball ve a ésser la continuació d'aquell que amb el mateix anunciat publicarem en nostre Butlletí, corresponent al Maig d'enguany. Hem d'avençar que en l'ordenació d'aquestes quantes espècies hem seguit el mateix patró que aleshores, o sia l'última edició del catàleg dels lepidòpters de la fauna paleàrtica publicat pels

Drs. Otto Staudinger i Hans Rebel (1) per ésser la nomenclatura d'us general en els treballs com el nostre. Sols hem adoptat alguna modificació com l'ús de la denominació *Aegeriidae* en lloc de *Sessiidae* quina major justesa ha sigut degudament provada.

Entre les agrupacions que ens ocupen, hi han genres com els *Acidalia*, *Tephroclystia*, *Larentia*, *Zygaena*, *Trochilium* i *Chamaesphecia*, que s'imposa una detinguda revisió per a esvaïr el concepte equívoc que's té de les espècies propies de nostra fauna. Solzament en el genre *Acidalia*, figuren nou denominacions impropies en el catàleg fonamental d'en Miquel Cuní i Martorell, de l'any 1874, éssent cabalment una de les agrupacions més importants per la gran riquesa d'espècies catalanes que l'integren. En la present llista tan sols ne donem a conèixer algunes interessants i ben estudiades, reservant-nos per a més endavant parlar d'altres poc conegudes o inèdites. Lo mateix podríem dir dels demés, principalment de les *Zygaena*, de les quals donem a conèixer un morfe groc de la *occitànica*, Vill. que no sabem s'haja esmentat fins ara.

Per a formar-se un concepte de les publicacions catalanes referents a n'aquests lepidòpters, pot consultar-se les notícies que indicàrem al principi de nostra comunicació anterior, afegint tan sols que el catàleg esmentat d'en Cuní, fou enriquit amb noves espècies en posteriors publicacions del mateix autor (2).

Referent al material que hem utilitzat per la redacció de la present nota, por dir-se que gaire be procedeix de les tres localitats, Sta. Coloma de Gramanet, St. Pere de Vilamajor i Pirineu, que representen la part baixa o litoral, mitjana (regió del Montseny), i superior catalana. D'aquesta última citem bastants indrets de la serrada, des de la Vall d'Aràn, St. Joan del Erm, Banyes de St. Vicens (Seu d'Urgell), Alt Bergadà, fins a la Vall de Ribes.

A més de nostres observacions, figuren també, en son lloc corres-

(1) *O Staudinger & H. Rebel*.—Catalog der Lepidopteren des palaearctischen Faunengebietes.—Berlín, 1901.

(2) *M. Cuní y Martorell*.—Excursión entomológica y botánica a la montaña de Montserrat.—Barcelona, 1879.

M. Cuní y Martorell.—Excursión entomológica y botánica a San Miguel del Fay, Arbuçias y cumbres del Monseny, Anal. Soc. Esp. Hist. Nat., Vol. IX.—1880

M. Cuní y Martorell.—Excursión entomológica y botánica a la Cerdaña española, Anal. Soc. Esp. Hist. Nat., Vol. X—1881.

M. Cuní y Martorell.—Resultado de una exploración entomológica y botánica por el término de La Garriga (Cataluña), Anal. Soc. Esp. Hist. Nat., Vol. XII—1883.

M. Cuní y Martorell.—Excursión entomológica a varias localidades de la provincia de Gerona, Anal. Soc. Esp. Hist. Nat., Vol. XIV, 1885.

ponent, cites de nostres benivolguts companys, en Salvador Maluquer, (Banyes de St. Vicens, Seu d'Urgell); O. C. Rosset, (Montgrony); M. Llenas, (Vall d'Aràn); J. M. Bofill, (St. Julià de Vilatorça) i doctor A. Weiss que ens cedí alguns exemplars cassats el passat istiu.

Aplasta ononaria gen. aest. *faecataria* Hb. Frequent pel mes de Setembre a St. Pere de Vilamajor i a Gualba, atreta per la llum.

Geometra vernaria Hb. Sol apareixer a últims d'Agost i primers de Setembre a St. Pere de Vilamajor. Resta parada prop de les llums elèctriques.

Euchloris smaragdaria F. La hem trobada al alt Bergadà; un exemplar caçat amb la llanterna a Guardiola-Bagà, 5 VIII 1907; altre a la Pobla de Lillet 7 VIII 1907 també a la llum.

Eucrostes herbaria Hb. Palou VIII 1911; St. Pere de Vilamajor IX 1911, bastant escassa, a la llum.

Nemoria porrinata Z. N'hem un exemplar en la col·lecció, cedit Pel Dr. A. Weiss que 'l recullí a Ribas el passat Agost.

Acidalia trilineata Sc. Bastant frequent a Castellar d'en Huc i a St. Pere de Montgrony, a primers d'Agost. De dia s'alça de les mates.

Acidalia luteolaria Const. Espècie característica de la fauna espanyola. Es molt abundosa en la regió pirinenca; Guardiola, Bagà VIII 1907; St. Joan del Erm, 18 VII 1914, vola en plè sol, pels aplevats dels voltants del santuari.

Acidalia flaveolaria Hb. St. Pere de Montgrony 9 VIII 1907, vola plegada amb la anterior, si bé mes escassa.

Acidalia rhodogrammaria Püng. Aquesta interessant espècie fou descoberta pel Sr. Korb a la serra de Espunya (Murcia), l'any 1909 i es descrigué segons tres femelles d'aquella procedència. Al Agost de 1910 ne reculliren una femella a St. Pere de Vilamajor, atreta per la llum. En dita localitat sembla ésser bastant escassa.

Acidalia dimidiata Hufn. St. Pere de Vilamajor, IX 1914, no es rara; Sta. Coloma de Gramanet, istiu de 1906, atreta per la llum.

Acidalia fatimata Stgr. Espècie característica de la fauna meridional d'Europa. Sta. Coloma de Gramanet, istiu de 1906, atreta per la llum.

Acidalia longaria HS. Un exemplar procedent de Sta. Coloma de Gramanet, istiu de 1906. Es una de les espècies més típiques del Migdia d'Espanya, algunes illes mediterrànies i Nord d'Àfrica.

Acidalia incarnària HS. Aquesta interessant espècie l'hem trobada escassament a St. Pere de Vilamajor i a Sta. Coloma de Gramanet, per la tardor.

Acidalia rusticata var. *mustellata* St. Pere de Vilamajor, IX 1914; es caça a la llum.

Acidalia interjectaria B. St. Pere de Vilamajor i a Sta. Coloma de Gramanet, istiu i tardor. En el catàleg d'en Cuní i Martorell, están reunides les dugues espècies *interjectaria* B. i *dilutaria* Hb. al parlar d'aquesta última. Igual equivoc se troba en altres publicacions (1).

Acidalia degeneraria ab. *depravata* Stgr. St. Pere de Villamajor, freqüentement atreta per la llum. De Sta. Coloma de Gramanet tenim la forma tipu.

Acidalia aversata var. *spoliata* Stgr. St. Pere de Vilamajor IX 1912, escassa.

Acidalia incanata L. Escassa, atreta per la llum a St. Pere de Vilamajor; St. Julià de Vilatorça (J. M. Bofill).

Acidalia incanata ab. *adjunctaria* B. St. Joan del Erm 18 VII 1914, un sol exemplar de gran tamany.

Acidalia flacidaria Z. Espècie molt abundosa, se troba al Maig i altra volta pel Septembre a St. Pere de Vilamajor, Sta. Coloma de Gramanet. St. Iscle de Vallalta, primavera.

Acidalia violata var. *decorata* Bkh. St. Pere de Vilamajor, VIII 1910. A la llum, bastant escassa.

Acidalia violata var. *honestata* Mab. St. Pere de Vilamajor, vola pel mes de Septembre i amb freqüència se para prop les llums. Staudinger en la última edició de sa obra, l'indica com a forma local de les illes de Còrcega i Cerdenya. Altres autors com Spuler, son de la mateixa opinió respecte al *habitat* d'aquesta interessant forma.

---

(1) *A. Codina*.—Lepidópteros heteróceros de Cataluña (Primeria serie) en Bull. Soc. Arag. Cienc. Nat., p. 78 —1914.

Ephyra pupillata Hb. Espècie excessivament variable. En la regió del Montseny es presenta amb les formes següents: ab. *badiaria* Stgr. es la més freqüent; encara que aquesta forma no's troba citada en el catàleg d'en Cuní, Staudinger al parlar d'ella assenyala a Catalunya i Nord d'Àfrica com a patries originàries; àb. *gyrata* Hb. també freqüent; àb. *nolaria* Hb. escassa a Vilamajor i per últim la forma-tipu, també escassa i sempre de una tonalitat rojenca.

Rhodostrophia calabraria var. *tabidaria* Z. Freqüent als voltants de Barcelona, Montcada i St. Pere de Vilamajor. Maig i primers de Juny. De dia sol aixecar-se de les mates i brolla dels erms i costes dels indrets montanyosos.

Rhodostrophia vivicaria Cl. Molt freqüent a Montserrat, camí de la ermita de St. Miquel, pel mes de Juny. La var. *strigata* Stgr. se troba en els mateixos llocs on vola el tipu i sembla més freqüent.

Sterrhya sacraria ab. *atrifasciaria* Stefan. Forma no gens escassa entre els individus de la generació tardoral. St. Pere de Vilamajor, pels mesos de Setembre i Octubre.

Lythria sanguinaria Dup. Vall d'Arán (M. Llenas, VIII 1909). No es escassa a St. Joan del Erm, 18 VII 1914; amb el tipu se troba la var. *vernalis* Stgr. si be més escassa.

Ortholita bipunctaria ab. *gachtaria* Frr. Entre la forma-tipu: Ribas 3 VIII 1910; Castellar d'en Huc, 7 VIII 1907. D'aquesta última localitat tenim formes de transició a la següent:

Ortholita bipunctaria var. *maritima* Seeb. Motgrony, escassa.

Ortholita coelinaria var. *jugicola* Stgr. Espècie típica del Pirineu. Els exemplars que tenim procedents de Guardiola-Bagà, VIII 1907 tenen el tamany major i la coloració més clara que altres de localitats catalanes, pertanyent per lo tant a n'aquesta forma que Staudinger descrigué de les muntanyes de Castella.

Triphosa sabaudiata Dup. Se troba en algunes coves de la regió pirinenca. A Castellar d'en Huc, nostre amic en Salvador Maluquer recullí aquest lepidòpter en quantitat notable dins la cova anomenada «la Tuta», sobre dita població.

Triphosa dubitata L. En el mateix lloc de la anterior, també en gran quantitat (S. Maluquer).

- Eucosmia undulata* L. Alguns exemplars procedents de la Vall d'Aràn (M. Llenas, VII 1909).
- Lygris prunata* L. Castellar d'en Huc, al vespre, atreta per la llum del fanal, 7 VIII 1907.
- Larentia variata* Schiff. Vola a St. Joan del Erm, entre l'abetosa, dos exemplars, 17 VII 1914.
- Larentia siterata* Hufn. Un exemplar trobat al relleig d'una roca a la montanya del Farell, VI 1912.
- Larentia olivata* Bkh. Parada al troncs, abetosa de St. Joan del Herm, 18 VII 1914.
- Larentia fluctuata* ab. *semifasciata* Huene. Sta. Coloma de Gramanet, dos exemplars, 12 III 1906; IX 1909.
- Larentia pomoeriaria* ab. *abditaria* HS. St. Pere de Vilamajor, escassa, a la llum, IX 1914. Exemplars molt petits. La forma-tipu sol tenir de 13-14 mm. de llargada alar. Aquesta aberració se caracteritza per son reduït tamany (11 mm.), i els exemplars de Vilamajor tant sols arriben a 9 1/2 mm.
- Larentia tophaceata* ab. *molliculata* Gn. Freqüent en diverses encontrades, al vespre es atreta per la llum; St. Pere de Vilamajor, 10 V 1911; Farell IV 1912, Tarrassa (S. Maluquer, 8 IV 1905).
- Larentia unifasciata* Hw. Un exemplar a la llum, St. Pere de Vilamajor, IX 1914.
- Tephroclystia euphrasiata* HS. St. Pere de Vilamajor, IX, a la llum.
- Tephroclystia ericeata* Rbr. Sta. Coloma de Gramanet, VIII IX 1906.
- Enomos àlniaria* L. St. Pere de Vilamajor, a la llum, IX 1915.
- Selenia bilunaria* gen. aest. *juliaria* Hw. Freqüent a la tardor; St. Pere de Vilamajor, IX 1915; Gualba, en igual època, atreta per la llum.
- Angerona prunaria* L. Guardiola-Bagà, 5 VIII 1907, un exemplar atret per la llum.
- Urapteryx sambucaria* L. Banyes de St. Vicens, prop de la Seu d'Urgell, VIII 1907. Un sol exemplar atret per la llum (S. Maluquer).

- Opisthograptis luteolaria* L. Freqüent per la tardor a St. Pere de Vilamajor, IX 1914, parada prop de les llums elèctriques.
- Epione apiciaria* Schiff. St. Pere de Vilamajor, un exemplar caçat al vespre amb el fanal a la riera de Vallestrins, VIII 1910.
- Venilia macularia* L. Regió del Montseny, en les parts enlairades, Juny. Vall de Sta. Fè, 25 VI 1905 (S. Maluquer); cim de Roca Roja, St. Pere de Vilamajor, VI 1910. L'exemplar de Sta. Fè manifesta típicament el morfe *meridionalis* Hafn.
- Boarmia perversaria* B. Abundosa a St. Pere de Vilamajor, pels mesos de Maig i Juny, i després pel Septembre; en aquesta última època es mes abundosa, principalment les femelles.
- Boarmia abstersaria* B. St. Pere de Montgrony 8 VIII 1907, un exemplar parat al relleix d'una pedra.
- Boarmia ribeata* Cl. Granollers IX 1914, un exemplar caçat amb el fanal. St. Pere de Vilamajor, un altre també a la llum, en igual època.
- Boarmia umbraria* Hb. St. Pere de Vilamajor 16 IV 1909, un exemplar a la llum elèctrica.
- Boarmia selenaria* var. *dianaria* Hb. St. Pere de Vilamajor, un exemplar batent les mates, camí de la font de la teula, VIII 1909.
- Gnophos furvata* F. Guardiola-Bagà, bastant freqüent al vespre, atreta amb el fanal en els marges del camí que puja a St. Llorens, primers d'Agost de 1907.
- Gnophos mucidaria* var. *ochracearia* Stgr. Els exemplars de Catalunya pertanyen a n'aquesta forma i no al tipu com se indica en el catàleg de'n Cuní i en altres ja esmentades; es caracteritzen per sa viva coloració groguenca. Es molt freqüent als voltants de Barcelona i en la regió del Montseny, Maig i Setembre.
- Gnophos asperaria* var. *pityata* Rbr. St. Pere de Vilamajor, camí de càn Surell, freqüent en les costes ermes, VI 1909; també l'hem caçat amb la llum en VIII i IX. Les varietats de «Matiz menos subido» que esmenta en Cuní deuen referir-se, precisament, a la forma tipu.
- Gnophos caelibaria* var. *spurcaria* Lah. Vall de Nuria, 8 VIII 1911, un exemplar.

- Bupalus piniarius* ab. *flavescens* B. Voltants de Barcelona, Santa Creu d'Olorde, Maig 1910, La forma *mughusaria* Gmppbg. l'hem trobada a St. Joan del Herm, dins l'abetosa.
- Selidosema ericetaria* var. *pyrenaearia* B. Bastant freqüent a Guardiola-Bagá, VIII 1907.
- Thamnona vincularia* Hb. Espècie pròpia del Mitg-dia, l'hem trobada amb freqüència a les costes de Garraf, desde Febrer a Abril; s'alça dels rebrols de Mata (*Pistacia lentiscus*) i altres plantes que creixen en els terrenys cretacs de Garraf i Vallcarca, i a Castelldefels i Gavà.
- Thamnona loricaria* Ev. Castellar d'en Huc, 7 VIII 1907; St. Pere de Vilamajor, VII 1913; a la llum.
- Phasiane petraria* Hb. Voltants de Barcelona. St. Medí 4 V 1907; St. Pere de Vilamajor, V, VI 1913; al vespre a la llum.
- Phasiane clathrata* L. Es molt variable en sa decoloració; bastant freqüent, s'alça dels rebrols i mates: Tarrasa, IV 1905, Farell, IV 1906; Guardiola-Bagá, VIII 1907; St. Pere de Vilamajor, VI 1913.
- Eubolia murinaria* F. Molt freqüent a St. Pere de Vilamajor de VI al IX. De dia resta parada en els camps d'aufals i bores dels marges. De nits es atreta per les llums elèctriques en quantitat. Sta. Coloma de Gramanet, en iguals condicions 1907.
- Euconista agaritaria* Dardoin. Aquesta rara espècie l'hem trobada pel mes de Setembre a Sta. Coloma de Gramanet, 27 IX 1907, i a St. Pere de Vilamajor, IX 1912. L'oruga viu en la *Genista* i *Ulex*.
- Nola togatalis* Hb. Es la més freqüent del gènere a St. Pere de Vilamajor; al capvespre vola ran de terra entre l'herba, de nit sol parar-se prop de les llums elèctriques, VIII i IX.
- Nola centonalis* Hb. St. Pere de Vilamajor; rara, un exemplar caçat amb el fanal el jorn 18 IV 1910.
- Nycteola falsalis* HS. Rara; al vespre, atreta per la llum. Palou, VIII 1909; St. Pere de Vilamajor, VIII 1913.
- Earias chlorana* L. Sta. Coloma de Gramanet i St. Pere de Vilamajor, d'Agost a Setembre. Alguns anys es presentà amb bastanta abundor trobant-se parada al entorn de les llums.

- Hylophila bicolorana* Fuessl. Un exemplar caçat amb la llanterna, a Sta. Coloma de Gramanet, 6 IX 1906.
- Spilosoma lubricipeda* L. St. Pere de Vilamajor, de Juny a Agost; bastant escassa, atreta per la llum.
- Spilosoma urticae* Esp. St. Pere de Vilamajor VIII 1914; alguns exemplars atrets per la llum.
- Parasemia plantaginis* L. Freqüent al Pirineu. Vola a plé sol en els llocs elevats, particularment on creixen els *Rhododendron*. Vall d'Aràn VII. (M. Llenas). Hem de remarcar que la coloració dels mascles esdevé tant intensa en alguns individus que'ls apropa a la forma *insularis* Seitz, de les illes Orcades. En la femella es presenta el morfe *flavipennis*.
- Parasemia plantaginis* var. *hospita* Schiff. Alguns exemplars de la mateixa procedència.
- Rhyparia purpurata* L. Vall d'Aràn, VII 1909 (M. Llenas). El morfe català d'aquesta espècie mereix un estudi detingut; els exemplars que hem vist són de bon tamany. El dibuix de les ales anteriors està format de petites taques, nombroses i regularment arreglades. Ales posteriors de tonalitat roja-groguenca, amb les taques negres de forma allargada, de igual tamany i regularment col·locades. A son entorn la color és més groguenca.
- Arctia villica* ab. *angelica* B. Es el morfe dominant a Catalunya, ne tenim exemplars ben típics dels voltats de Barcelona i de la regió del Montseny.
- Arctia fasciata* Esp. Bastant rara. Ne femim un exemplar procedent de Tarragona, caçat en Maig de 1898. Aquesta espècie fou citada per nostre consoci en A. Codina, en la sessió de Abril d'enguany procedent de Cervera.
- Arctia maculosa* var. *aragonensis* Stgr. Vall d'Aràn, (M. Llenas, VII 1909); voltants de Barcelona. Tots els exemplars que hem vist pertanyen, més o menys caracteritzats, a n'aquesta forma.
- Coscinia cribrum* var. *punctigera* Frr. Guardiola Bagà, 5 VIII 1907, banys de St. Vicens, Seu d'Urgell (S. Maluquer, VIII 1907).
- Coscinia cribrum* var. *candida* Cyr. Voltants de Borcelona. Camp de la Bota (M. Llenas).

- Hipocrita jacobaeae* L. St. Pere de Vilamajor, un sol exemplar al mes de juny de 1910.
- Paidia murina* Hb. Banys de St. Vicens, Seu d'Urgell. A la llum (S. Maluquer, VIII 1907).
- Endrosa irrorella* var. *flavicans* B. Amb el tipu, Brócà 16 VIII 1907; Guardiola-Bagà, 18 VIII 1907.
- Gnophria rubricollis* L. Vall d'Aràn, un exemplar (M. Llenas, VII 1909).
- Lithosia deplana* Esp. St. Pere de Vilamajor, alguns exemplars a la llum, IX 1909.
- Pelosia muscerda* Hufn. Gualba IX, alguns exemplars caçats amb el fanal.
- Zygaena purpuralis* Brünnich. Se troba en les parts elevades del Pirineu. Molt abundosa a St. Joan del Erm, volant en els prats humits dels voltants del Santuari; sovint resta parada en les tiges de les graminies o en els capitols de les compostes.
- Zygaena scabiosae* Scheven. Un exemplar procedent de la Vall d'Aràn (M. Llenas, VII 1909).
- Zygaena scabiosae* var. *orion* HS. Els individus que hem vist procedents de Montgrony pertanyen a n'aquesta forma (O. C. Rosset, 18 VII 1914).
- Zygaena scabiosae* var. *nevadensis* Rbr. Aquesta forma es troba representada per una nombrosa colonia d'individus a la Vall de Sta. Fè, Montseny de VI a mitjans de VII; vola principalment pels prats humits; resta llargues estones parada a la tiga de les herbes.
- Zygaena sarpedon* var. *trimaculata* Esp. Se troba volant amb el tipu si bé bastant escassa. Sta. Coloma de Gramanet, 6 VII 1907; Gualba, V 1908 (S. Maluquer).
- Zygaena contaminei* B. Un exemplar procedent dels banys de Sant Vicens, Seu d'Urgell (S. Maluquer, 15 VIII 1907).
- Zygaena exulans* Hochenw. Un exemplar caçat al marge de la carretera de Guardiola-Bagà a la Pobla de Lillet, 28 VI 1910.

- Zygaena ephialtes* ab. *medusa* Pall. Sembla freqüent en la regió del Montseny; L'Estanyoll, Brull, VII 1897 (J. M. de Barnola, S. J.)
- Zygaena hilaris* O. Llocs montanyosos coberts de vegetació aromàtica; quant el sol està amagat resta parada en les tiges de les graminies i de la farigola, amb les antenes plegades endavant. Alguns exemplars s'acosten a la ab. *confluens*.
- Zygaena hilaris* var. *ononidis* Mill. Se troba a St. Pere de Vilamajor, volant amb el tipu.
- Zygaena fausta* var. *junceae* Obth. Tots els individus catalans que hem estudiat, procedents del Pirineu, Montserrat, regió de Montseny i voltants de Barcelona, pertanyen a n'aquesta forma. De vegades se troba en quantitat notable, particularment en els prats humits del Pirineu.
- Zygaena occitanica* var. *disjuncta* Spul. En molts llocs on hem caçat aquest lepidòpter se hi troba la forma-tipu, pero la major part dels individus pertanyen a la que esmentem, per lo qual es pot aventurar que la forma dominant a Catalunya és una transició del tipu a la forma extrema *iberica* Stgr. indicada en el catàleg de'n Cuní amb el nom de *tarraconensis* Stgr. Aquesta és bastant freqüent a St. Pere de Vilamajor VI i VII.
- Zygaena occitanica* ab. *lutea* nov. ab. La color roja està substituïda per groga palida, tant en les ales com en el cinyell del abdomen. Aquesta forma groga no sabem que s'haja esmentat en aquesta especie, morfe que's sol presentar en altres del genre, si bé sempre en casos molt rars. Ne tenim un exemplar magnífic caçat a St. Pere de Vilamajor, 20 VII 1910.
- Aglaope infausta* L. Vall de Sta. Fè, Montseny 15 VII 1908.
- Ino mannii* Ld. Molt freqüent en els prats de la font del Bosc, a Sant Joan del Erm. En aquell indret tant humit vola en gran quantitat al capvespre VII 1914.
- Ino mannii* var. *crassicornis* Stgr. Vola plegada amb la forma anterior, essent la més dominant en aquella encontrada.
- Ino notata* Z. Un exemplar de St. Joan del Erm, 18 VII 1914; Pla de la Calma (O. C. Rosset).

Oreopsyche leschenaulti var. *nigricans* Stgr. Sta. Coloma de Gramanet, primavera. Sembla que en aquesta època no és escassa.

Sciapteron tabaniformis var. *rhingiaeformis* Hb. Un exemplar parat al tronc d'un pollancre 15 V 1913.

Trochilium myopiformis Bkh. St. Pere de Vilamajor. Parada en la flor d'una orenga, 25 VII 1913.

Chamaesphacia empiformis Esp. St. Joan del Erm, 2 exemplars, volant prop del santuari, 18 VII 1914.

Barcelona, 21 Novembre 1915.

Presència de la Dialaga en els voltants de Barcelona

PER

JOAN ROSALS

Lloch de profitosa excursió per el mineròlec i per el geòlec, ha estat i serà encara llarc temps, nostre vehina serralada del Tibidabo. La varietat de ses pissarres, ses interessants roques eruptives i metamòrfiques, la ja llarga serie de minerals trovats en ella, i sobre tot sa poca distancia de nostra ciutat, disminuïda avui per tranvies i funiculars, fan que sia camp obligat d'exploració per a tot naturalista barceloní. Però si el naturalista se dedica al estudi dels minerals, nota tot seguit amb recansa que degut á l'acció oxidadora de la erosió, continuada durant llargs períodes geològics, s'han alterat de tal manera tots els elements de la montanya, que es difícilíssim trovar un exemplar mineral que no estiga alterat. Mes aquest estat d'alteració, sempre he cregut no podia passar del nivell hidrostàtic i que forçosament en les capes interiors del cor de la montanya, hi devia haver uns nùclis, on els minerals que en tant mal estat estaven en l'exterior, se conservarfen en les millors condicions. Aixís, doncs, amb motiu de les obres del tunel que per el nou carril de Tarrasa està